

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt.)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hónapra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Unnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

A magyar energia.

Kolozsvár, június 19.

(É. e.) Az emberek legnagyobb bajukban szoktak leginkább egy Istenre gondolni. Elmélkedünk mi is ma, a silány természeti kezesletű aratás küszöbén a Földről és a parasztról.

Magyarország ezeréves történelme egy nagy optimizmus érzetét oltotta a magyar közéletbe. Sok irányban és nagy mértékben jogos ez az optimizmus. Hiszen az ezer év első ötszáz éve majdnem az új haza berendezésében, az ország határainak kikerekítésében tölt el a második ötszáz évből is a legtöbb időnk, a legértékesebb erőinket az ország területének megővésére, a határok épségben tartására kellett fordítanunk. És mégis vagyunk. Alkotmányos életünk legutóbbi harminchéve alatt is belső reparációval voltunk jobban elfoglalva és mégis haladtunk.

Mohács, Szatmár, Világos és mindaz, ami ezekkel a gyászos emlékü nevekkkel összefügg: a török uralom, az első magyar szabadságharc leverése, az osztrák abszolutizmus korszaka nem tudták elrabolni létjogosultságunkat, nem tudták megfosztani életérőnktől. Franciaországot a száz éves háború, a XVI. század polgárháborúi, a Lajos uralkodásának pusztításai, a XIX. század két nagy katasztrófája, melyek pedig sem nemzeti önállóságát, sem népének szabadságát meg nem folytatták — mélyseges pesszimizmusba vitték, amely immár csüggedéssé vált.

Honnan az ellentét? Belőlük sokkal nagyobb csapások sem tudták kioltni az élethez való bizalmat; mi el nem csüggedtünk a végsőig soha. A magyar fajból kisugárzik az élet hite, szeretete, akarata — az energia. És a magyar nép energiájának csak egy alapja van: a föld ereje. Egyébünk sincs, mint a föld és amit a természet jóakaratóból rajta az emberkéz természetén tud. Ami földünk a gyomrában viseli minden kincsét: a hátán nem épültek a gyáripár óriási telepei, hatalmas piramisai. Folyóink, vasutaink a föld termékeit hordják és mi nem

kereskedünk tengerentúli idegen népekkel és iparcikkokkal.

Mig ez a mi földünk terem és nekünk terem addig a magyar energia mindig újabb táplálékot kap. Vannak idők, vannak évek — és ilyen év ez a mostani szomorúnak mutakozó év is — mikor elfog minket is a pesszimizmus, mikor mi is vágyva vágyunk más nemzetek nagy haladására, ipari fejlődésére, gazdaságára után; de ezen idők elmúltával, elhagyatottságunkban, elmaradottságunkban és szegénységünkben is megmarad az élethez való bátorságunk, bizalmunk és erőnk.

A föld és annak népe a mi erőnknek forrása. Ez a forrás látja el életnedvekké közéletünket. Kenyeret, munkát, államférfit, hivatalnokot, katonát ez ad és ez lát el. Ezt a forrást fönttartani, a föld termőerejét fokozni, népének munkaképességét és munkakétségét fejleszteni: ez kell, hogy a magyar politika vezérő elve legyen. Ipart kell létesítenünk, hogy a föld népe idebenn vehesse, a mi neki kell, itt adhassa el, a mit termel. Erős kereskedelemre is kell törekednünk, hogy a föld termékei jól értékesüljenek s így fokozott működést tegyenek lehetővé a gazdák részére. De a föld mindig és mindennek az alapja, érdekeinek szeretete és istápolása, politikánk dogmája. A föld nemzeti életünk gerince, népe a gerincevel.

És mert azt hisszük és tudjuk, azért féltő gonddal kell őriznünk azt, a mi a magyar földdel évszázadok óta elszakíthatatlanul van összenőve: a földmivelő magyar népet, a magyar parasztot.

Azt a parasztot, a mely szántotta, vetette, aratta és szeretete a földet, mikor a jobbágyok szála még odakötötték, a mely éheznek rá, ha nincs neki belőle s a mely viszsza húz hozzá, ha el is hagyja. Az arisztokrata birtokainak jövedelmét városokban, idegen országokban költi el, a gentry csak felügyel a munkára, vagy más hivatalokba svorult. De az, a ki a földet legutolsó szemcséjéig ősméri, mert saját kezével turja, az, a ki azt szereti, még ha nem is az övé, az

a magyar paraszt, a magyar energin fönttartója. És ennek a magyar parasztnak jóléte, boldogulása, előzmnete és boldogsága érdekében mindent megtenni: ez kell, hogy a nemzeti politika főelve legyen.

Kiadhatatlan bőség nincs. Még a föld, még a magyar föld bősége sem kiadhatatlan. Magyarországról a hatvanas években mikor óriási tömegű gabonát kellett a világ piacára öntenie, úgy beszéltek, mint a hogy mi ma Argentínáról, Kisázsiairól beszélünk. És most, vagy egy évtizede magunk is kezdjük belátni, hogy valami kedvezőtlen változás állott be termelési viszonyainkban. Tévedés lenne azt hinni, hogy a föld kincseit nagy mohón kimerítettük volna. Nemcsak az történt, hogy a magyar paraszt gazdálkodási rendszere alatt a földnek egy vékony rétege kimerült, míg az alsóbb, vastag rétegekben kihasználatlanul halmozódott fel a legértékesebb tápláló erők. Egy jó barázdámlésben még tömördek kincs hever ma is; de ezt a meleg barázdát nem huzza meg a magyar paraszt, pedig Tantalus kínjait szenved.

Mezőgazdasági statisztikánk minden fejezete; minden száma azt bizonyítja, hogy a paraszt gazda földjének ősmereke és szeretete, egész egzisztenciájának a földhöz kötöttsége és hagyományainak a földdel való összefonódása dacára sem képes azt úgy művelni s nem képes arról olyan eredményeket elérni, mint a középbirtok, vagy a nagybirtok. Két és fél millió magyar kisgazda van s ezt tudva elképzelhetjük, hogy egész mezőgazdasági termelésünk, de egész közgazdaságunk is micsoda megújodáson menne keresztül, ha a parasztagdálkodás színvonalát föl tudnók emelni, természetlagait meg tudnók javítani.

Ezen elgondolkozhatunk most; de pesszimizmusnak ezért még nem kell lennünk. Hiszen magunk előtt látunk egy népet, amely nagy erőt képes kifejteni, anélkül, hogy egész erejét ki tudná fejteni. De ennek a tudata társadalmi és állami életünk tényezőit még inkább serkentse arra, hogy minden eszközzel ezt az

erőt teljes kibontakozásra képessé tegyék.

Magyarország történelme az optimizmus iskolája. Sokszor csalódott, sokszor hibázott ennek következtében ez az ország; vannak ma is hibái és tévedései. De legnagyobb tévedése és hibája lenne, ha optimizmusában a földet és népet elhanyagolná, mert akkor életképessége, energiája rendülne meg.

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

— Expressz üdösítés. —

Budapest, június 18.

A hangulatot egészen a vasutasok bűnpörében hozott ítélet urálja. A kormány-parton hűvösen fogadták a fölmentésről szóló hírt: ezen az áron akár amnesztiát adhatott volna Tisza. Az ellenzék azonban örömmel és meglepődéssel emlegette, hogy az erős kéz még sem birt belenyulni a független bíróság igazságmondásának irányításába.

A vasutasok fizetése iránt a Ház ma keveset érdeklődik. A karzatok azonban ma is zsúfoltak. A szárnyas kerék katonái eljöttek, hogy meghallgassák, miképp vélekednek a sorsuk felett az ország törvényhozói...

Az ülés megnyitása után Rakovszky István egy hívi szabadságot kért egészsége helyreállítására. (Megártott neki a hosszú béke.) A képviselőház megadta a szabadságot.

Neményi Ambrus a pénzügyi bizottság jelentését terjesztette be az 1904. évi költségvetésről.

— Kezdjük meg kedden a költségvetés tárgyalását — indítványozta az elnök.

A Ház így határozott. Neményi jelentése egész kis kötetre terjedő munka, a mely négy fejezetben behatóan tárgyalja az állami pénzügyeknek összes aktuális kérdéseit.

Bánhidy Antal, a bíráló bizottság elnöke jelentette, hogy Rónai Elemér mandátuma rendben van.

— Mandátum? — pattant föl Madarász József — miért használja ezt az idegen szót az előadó ur? Megbízó levél ennek a becsületes nevel.

— Majd máskor ugy fogom mondani! — mérte meg Bánhidy Antal.

A vasutasok fizetése.

Ezután megkezdtek a vasutasok fizetésének tárgyalását. Az első szónok Ernst Sándor volt.

A néppárti papképviselő a vasutasok

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyeszőg centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Vasárnap, június 19.

TÁRCA.

Kolozsvár.

Írta: Révai Károly.

Harminc esztendő! Nagy idő egy ember életében. A rózsás arcu, karcsu ifjúból lomha, elhízott alak válik, kinek arcát a redők színtják keresztül kasul; a szőke, hullámos hajra rászítál az ősz cipőcs dere. Még jó, ha van mire szítlájon! De leggyakrabban görögdonnye simaságú lesz a fej s csak itt-ott libeg egy-egy szürke hajszál, emlékeztetőül a multra.

Talán a szív az egyetlen, mely még fiatalosan érezni tud. De az is csak talán! Késői, bágyadt napsugár az, mely ugyan világít, de már nem melegít.

Abból az alkalomból mondom el ezeket a szomorú tapasztalatokat, hogy a múlt hetekben Kolozsvárra rándultam. Harminc esztendő óta nem jártam arra felé. Nem mintha ne vágytam volna látni az én kedves városomat, hol gondtalan gyermekkoromat és vidám ifjúságomat eltöltöttem; de a körülmények, a munka és sok minden egyéb visszatartottak az utazástól. Pedig he sokszor megdobbant a szívem, mikor az »Ujság«-ban Kolozsvár szépségéről, elhaladásáról olvastam!

Az idej szép májusi használtam föl; a kikelet ezer pompával vonult ki a természet véghetetlen színpadára. A lombosodni kezdő fákon ringatóztak a virágok; az akácok ezernyi apró fehér virágai szerelmesen borult egymásra; a vadgesztenye fehér és rózsaszínű fúrtjeivel integett s bódító illatot terjesztett. A robogó vasut mentén szöngye vetést ringatott a májusi enyhe szél s selymes szála közt már mosolygott a buzavirág, az én legkedvesebb virágom.

Vakítóan ragyogott a tavaszi nap s az édesen sültögető szellő lágyan ringatta aromát mikor Kolozsvárra megérkeztem. Arcmról elolvadt a fásult közöny és helyette a csodálat, az elragadtatás gyönyörűsége jelent meg.

Harminc év mesgyéjét léptem át egyszerre. Jaj, ha rá sem ismerek az én kedves városomra!

De ime a Szent Mihály templom karcsu, magas tornya bizalmas barátsággal integet felém; egykor jó ismerősök voltunk; az öreg »Bójihe bácsi« jóvoltából feljárógatunk a harangokig s kerestük a madárfészkeket, a miért aztán egyszer Keserű Mózes apátlébanos ur alaposan elnadrágot.

A fellegvár apró fecskefészkei most is még a régi rendellenességben csüggenek a hegy oldalán, csak itt-ott tűnik ki valami villaféle díszesebb épület, mely már idegenül tekint reám. És a »németek palotja« még most is áll! Az is tudna sokat beszélni csintalanágairól. — A Szamos most is a régi helyén kanyarog; sekély, tiszta vízében apró halak uszálnak, a kiálló zátonyokon, mint az ezüst, csillog a homok; lubickoló gyermekek szíriák egymásra a kristály vizet, melynek eszejjel egy hullanak alá rózsaszín testükről, mintha gyönyörű virágot hintene nekik egymásra.

Az utcákat ismerem, de a nevük ma egészen más. Az egész város átkeresztelkedett; azt hiszem Balamér vezértől Tisza Kálmán generálisig, minden nagy emberünknek jutott egy utca. Ha valakitől kértezném a régi utcaneveket, alig tudná megmondani merre van? legfönnb egy-egy korombeli ósdi polgár emlékében maradt még még a régi elnevezés, ki nagyokat sóhajt az idő s az emberek változandóságán.

Mátyás király-tér! Jaj, mint megdobbant a szívem! A dícső, a halhatatlan Fadrusz legfenségesebb alkotásának itt kell lennie. Láttam képekben, sokat olvastam róla s most meglátom a valóságban s gyöngyöző szememből könnyet hullatok talpazatára.

Megállok a szobor előtt; mintha valami belső parancs késztetne, lekapom fejmről a kalapot s áhitattal meghajlok Mátyás király előtt.

Mert hát hiába! Ez a nagy király, a mi testünkben való test, vérünkben való vér. Sem előtte, sem utána nagyobb nem volt. Vajjon lesz-e még hozzá hasonló?

De meghajlok a halhatatlan művész emléke előtt is. A Mátyás-szoborban benne van Fadrusz lelke. Beszél az emberekhez, csak legyen a ki megértse. Én megértem őt; mert hát a végtelen jószág Isten egy marék virággal talán többet hintett az én lelkembe is!

Körülfáram a hatalmas alkotást s nem tudok megvárni tőle. Szeretnék oda ülni talpazatára, ráhajítani fejemet s sirni, zokogni hosszasan.

Még mit nem cselekednék! Az aszfaltot nyüzsgő közönség kacagva mutatna reám, a falusi öreg pótlára, ki azért jön Kolozsvárra, hogy Mátyás király szobrát könyveivel öntözze.

Hová lettek az apró viskók a templom körül? Meg a piszkos várdház, fekete-sárgára festett faköpenyével?

Tovább megyek s a régi »belközép«-utcan haladok végig, egészen ki a »Trencsin«-térre. (Semmi képpen sem tudom az új neveket.) Nini! A hepe-hupás szemetes térségen, — hol valaha mint osztrák katoná nyittem a bakancsot, — most gyönyörű park terül el. S hát még a paloták? Uram istenem! Vajjon Kolozsvár ez a város? Nem-e valami hamis tündér játszik velem? Álmodom-e, vagy ébren vagyok? Nem! nem álmodom, ez valóban Kolozsvár; mert »hóstitáti« atyafiakat látok, kik az igazságügyi palota előtt ögyelegnek, holmi parázs verekedések elintézése céljából. Derék, tagbaszakadt magyar emberek, kik közé kár lenne a szocializmus maszlagját bevinni.

A régi laktanya is áll és uralkodik; de látszik rajta, hogy kezdődi arcát. A kenderész ugyan kissé szebbé tette, a menyinyben a fekete-sárga színek eltűntek s helyet adtak más tédőbb, tetszetősebb színeknek. Onnan fölkerülök a régi »magyar«-utca; a Haller-palota, a Unitárius kollégium meglepnek szépségükkel, nemes egyszerűségükkel.

Nézem az üzletek felirását is. Bizony a régi jó kereskedő cégek már alig léteznek. Hol van a jó öreg Breárdt bácsi üzlete a lutheránus templom sarkáról? Hát

a »kakas« vegyes kereskedése a Monostor-utcából? A Hintz gyógyszerháza még meg van; látszik, hogy jó patika, mert örök élet biztosított magának. De eltűnt a »lábas-ház«, mely alatt a gyümölcsárusok és mézeskalácsosok tanyáztak. Ott vásároltuk egy krajcárért a kakast, (pattogatott kukoricát.)

A piacon körül sétálva két nevezetes üzlet eltűnését konstátálom, melyek mindkettőjéhez édes emlékek csatolnak. A szó szoros értelmében »édesek«. Az egyik a Tauffer cukrászata, a másik a Himmelstein kávéháza. Ez utóbbi arról is volt nevezetes, hogy mindennemű büntetés onnan indult ki. A kolozsvári ifjúság találkozó helye volt. Oda jött toborzani Corvin Mátyás, hogy lépünk a fekete seregbe; egy viklerszert kabátot viselt, melyen ékes betűkkel volt kivarrrva: »Bank a státus.« Gyakran benézett oda Áspis, kit a tarka lovával bosztantottunk.

Volt egy harmadik üzlet is a »lábas-ház« közelében, a jó öreg selmeci töl Sztampa cukrászata, hol a legjobb krémmel töltött béleket lehetett kapni. Az is eltűnt a föld színéről. A Csapó-féle nagy bazár helyén ma fényes étterem és kávéház van; kihallszik Pongrácz Lajos muzsikája. Hej Pongrácz Lajcsi! száz közül is megismerem a kezdeti járását!

Elnézem a sétáló közönséget, ha lát-nék-e vagy egy ismerőst? Természetesen csak az idősebbjé nézem, mert a fiatal nemzedék előttem teljesen ismeretlen. Igen! Látok egy urhölgyet közeledni. Ismerem, ismerem! — kiáltok föl s alig tudom megállani, hogy oda ne rohanjak s csókkal ne halmozzam el kezét. Egykor jaj de szépen tudott ez az uri asszony énekelni! Az ünneplés nagy miséken, a piaristák templomában sokszor gyönyörködtem csengő hangjában.

Egyszerre megdobban a szívem. Kit látunk szemem? A nagy tragika, Jászai Mari megy lassan az egyetem felé! Mintha megújulni látnám ifjúságomat. Minő művészi gárda volt akkor a kolozsvári nemzeti színházban! Jászai Mari, Németh Irma, Boér

fizetését összehasonlította a többi alkalmazottak fizetésével és arra az eredményre jutott, hogy bizony a vasutasok minden vonalon hátrányban vannak. — A javaslat gyöngeségét a pénzügyi bizottság is elismeri a jelentésben, a mely különben vádirat a miniszter és az államvasutak igazgatósága ellen. A vasuti mérnökök helyzete kvalifikációjukhoz mérten igen csekély. Az országlatra beosztott személyzet elviselhetetlenül terhes, szakadatlan munkát végez. Majd a mozdonyvezetők sorsával foglalkozik a szőlő, a ki a sztrájk okát is keresi és hangsúlyozza, hogy a kormány semmit sem tett a sztrájk kitörésének megakadályozására. Ne keressen senki bűnbakokat s ne ítéljenek el igazságtalanul ártatlanokat. (Helyeslés a baloldalon.)

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter Mezőssy tegnapi beszédével szemben kijelenti, hogy a vasuti alkalmazottak az egyes osztályok első fokozataiban nem rekednek meg véglegesen, hanem a korpótlékokat csak akkor kapják meg, ha elő nem lépnek a magasabb osztályba. Az előlépésre tehát meg van a lehetőség. A pénzügyi bizottságnak ahhoz a javaslatához, hogy az egyes fizetési osztályok fokozataiban a vasutasokat egyenlőn osszák el, hozzájárul. Igyekezni fog azon is, hogy a tisztviselők a magasabb osztályokba na gyobb számban neveztesseken ki. Mezőssy szerelné, ha előre megállapítanák az előléptetés arányát, ez azonban lehetetlenség, mert nem bizonyos, hogy a törvényhozás hozzájárulna e évek múlva ahhoz a programhoz, amelyet eseten megállapítanának. Mezőssynek a lakáspénzekre vonatkozó határozati javaslatához nem járul hozzá.

A vasutasok tömeges munkamegszűntetése okai közül, több olyan természetű, aminek a vita szónokai feltűntették. A mozdalomnak azonban nem az az oka, hogy a fizetésrendezéssel a kormány későn állott elő, hiszen a javaslat már ismeretes volt, mikor a sztrájk kitört. Kifogásolják a vasutasok gyűlésének megtiltását, ezt azzal okolja meg, hogy ha a gyűlés meg nem tiltott volna, akkor a gyűlés miatt szűnt volna meg a forgalom, oly sok vasutas akart megjelenni az április 20-iki gyűlésen. Akik feltették Budapestre, azokkal szemben az engedékenység legvégső határáig elment az igazgatóság.

Ugron Gábor: Zsándárokkal! Hieronymi Károly: A sztrájk szóval nem lehetett velük elbánni! Nálunk különös viszonyok vannak, a vasutasok kilenc tizedrésze meg van elégedve és csak egy tizedrésze izgat a törvényjavaslat ellen.

Hieronymi Károly: A törvényszék előtt állanak a hibások. (Zaj. Felkiáltások: Felmentették őket.)

Felmentik-e azokat a bűnösöket is, a kik a pályatestet megromlalták. (Zaj.)

Nekem kötelességem ezen a helyen álláspontomat kifejezni és kijelentem, hogy az államvasutak személyzetének ügyeit reformálni kell. En intézkedéseket fogok tenni, hogy a személyzet ambícióját szorgáljon. Kétségtelen, hogy a személyzet anyagi te-

Emma, a szép hangú Gerecsné; aztán a férfiak: E. Kovács Gyula, Szentgyörgyi, Kassai, Mátrai, még a főváros sem dicsekedhetett külön megismerőkkel.

De maga a színház még mindig a régi; talán most fognak építeni egy díszesebbet.

Betértek egy pillanatra a piaristákhoz is; még él egyik derék professzorom, a kedves Réthi Marci bátyám. A mint megnevezem magamat kigyulad arcán a pir s harminc esztendővel fiatalodik meg egyszerre.

Leadom névjegyet dr. Moldován Gergelyné, az egyetlen tudós professzoránál, kihez engem a hála és mély tisztelet kötelelnek csatlakozni.

Aztán beállítok az »Ujság« szerkesztőségbe. Hát hiszen magamtól is az »Ujság« családtagjának tartom. Ismeretlen ismerős vagyok. A szíves fogadtatás csakhamar fedlötti velem, hogy ismeretlen urak közt vagyok. A kedves szerkesztő, a derék kiadó s két ifjú költő fogadják meleg barátsággal a fakó falusi postát.

Még mit nem néztem meg? Az Erzsébet-utat. Nosza gyorsan átvágok a Szamos vashidján s folsétálok az Erzsébet-szoborhoz. A mi felejtéltelen drága királyneked pompás mellszobrá áll egy csinosan parkírozott helyen; merengő szemekkel néz alá a hatalmasan fejlődő városra s hallgatja a felhangzó zajt s a Szamos csöndes loccsogását.

Nem hall egyebet magyar szónál! És én is, — ki megállok a Fellegvár egyik kiugró szikláján, hol édes-szerelmesen rám borul a fehér hőlápa gömbölyt virága, — hallgatom az alattam elterülő város nyüzsgő népének szavait s nem hallok mást magyar szónál!

Ó, ez a város külsőleg nagyon megváltozott. Csak egyben nem. Változatlan maradt hazafiságban, nemzeti érzésben.

Maradjon is időtlen időkig magyar, magyar, magyar!...

kintben kell, hogy gondtalanul éljen és rendszeresen, hogy rövid időn belül sikerüljön fog. Iparkodni fogok, az egyéni ambíciót felkelteni.

Mezőssy Béla: De protekciós rendszer nélkül.

Hieronimi Károly: Igenis protekciós rendszer nélkül. Beszél ezután azokról a tisztviselőkről, a kik habár nem követnek el fegyveres bűntényt, de ellenük a legalsóbb határig. Ezekkel szemben a lehető legnagyobb szigorral fogunk eljárni, mert ezek a testület rákénthet.

Az az általános állítás, hogy az elégtelenség az protekciós rendszer születte, nem egyéb, mint puszta igazság.

Azokon az éjjeli állomásokon, hol a szolgálat terhes, több helyi pótlékkal fogok jutalmazni. A mi a mozdonyvezetőket illeti, azoknak mellékjöveldelme rendkívüli és ezért intézkedni fogok, hogy az egyes mozdonyvezetők között fennálló dispenciát szanáljam.

Hosszan beszél a vasúti tisztviselők helyzetéről és bizonyítja, hogy igen sokan még 80 éves korukban sem akarnak nyugdíjba menni.

A munkások helyzetéről egy pár nap alatt elégtelenséget intézkedtem és remélem, hogy a munkások intézkedéseimmel meg lesznek elégedve. Az alapfizetést 1400 koronára terveztem és ez az alapfizetés még sem lehet oly rossz, mert ezer és ezer számmra érkeznek a folyamodványok, hogy fizetés nélkül alkalmazzam az illetőket.

Kérem a törvényjavaslatot elfogadni. Előnk 5 perc szünetet rendel.

Szünet után.

Hellebroth Mihály örömmel fogadja el a javaslatot, mivel az állami költségvetésének növelése nélkül sok-sok ezer család sorsa jelentősen javulna.

Hellebroth Mihály végül határozati javaslatot nyújtott be, melyben a vasúti matematika mielőbbi előterjesztését kívánja. Ezzei az ülés véget ért.

Élelet a vasutasok körében.

— Express tudósítás. —

Budapest, június 17.

A ki figyelemmel kísérte azt a hosszú pert, mely Budapesten a 13 vasúti ügyben lefolyt, a tárgyalás menetéből azt a meggyőződést meríthette, hogy a vádlottak inkább áldozatok, mint bűntudatosok és hogy mindenért inkább lehet őket elítélni, mint a valódi cselekményekért.

Igaz, hogy ezeknek a tárgyalások megfigyelésénél az a titkos aggályuk volt, hogy a napi politika bejáratja majd a törvénykezésbe, hogy a bírói függetlenség az erős kéz nyomása alatt meg fog roppanni és így a vasutasokat mégis csak el fogják ítélteni.

Szerencsére nem így történt. Az igazság istenasszonya nemcsak vak maradt a legfőbb udvariakkal szemben, de a tényleg az ő vásári zakkal szemben. A bíróság nem engedte át a politikát a tárgyalási terem közpénz és itél tisztán az előtte kifejtett anyagból — függetlenül az igazságtól.

A vasutasokat — mint tegnap külön értesítésünkben jelentettük — felmentették; szabadon járhatnak, nem kezelettek, hanem igazságtól. A kormány egész hadjárata ezzel kudarcot vallott. Ez is jó dolog, de még jobb és még biztatóbb tény, hogy a független magyar bírót még a legerősebb befolyás, a kormányhatalom nimbusza sem tudja letéríteni a maga egyenes útjáról.

Az ítéletről és kihirdetésről tudósítónk a következőket jelenti:

Fél tizenegy volt, mikor a büntetőtanács megjelent a teremben, hogy az ítéletet, a melyen nyolc napig gondolkoztak a bírák, kihirdesse. A nagy esküdtészeki termet teljesen megtöltötte a közönség, ember ember hátán szorongott, a hőség csaknem elviselhetetlen volt és künn, a folyosókon a teremőröknek még mindig erősen kellett küzdeniük, hogy a folyton nagyobbodó tömeget visszafogják.

Oláh András elnök mindenekelőtt konstátálta, hogy a felek valamennyien megjelentek, azután nagy csöndben, általános feszült érdeklődés mellett kihirdette az ítéletet, amely a következő:

— O felseje, a király nevében. A budapesti királyi törvényszék, mint büntető bíróság Sarlay János és társai ügyében a megtartott főtárgyalás, a vád és védelem meghallgatása után a következőképpen

ítél:

A királyi büntetőtörvényszék a felbujtó és tettesi minőségben ellenük emelt vád alól fölmenti, a büntetői költségek az államkincstárt terhelik. Potinca ellen az eljárást vég hiányában megszünteti. Elrendeli a bíróság, hogy vádlottak felettes hatóságával az az ítélet már most közöltesse, jogerőre emelkedés után pedig az esetleges fegyelmi eljárás megindítása végett az iratok áttételtnek az igazgatósághoz.

Indokolás.

A törvényszéknek a pörben nehéz helyzete áldatlan munkája volt és feladata hálálatlan. Bírói meggyőződést a bűnpörrel összhangza szobai nem sikerült. Nemcsak bírák, hanem hű hazafiak is vagyunk.

Nekünk is fáj, ha a hazát baj éri; ezer éves tradíció, száz és száz érdek, ragaszkodás, szeretet köt a hazához, hogy ne remegjék volna meg tehát a szívünk, mikor láttuk, hogy a hazában a vérkeringés megakadt, aggodalom volt, vajjon ez nem-e fogja a szív működésének bémálása követni, hogy ne aggódtunk volna a megdöbbentő helyzetben.

De mi itt bírák vagyunk. Egyéni érzelmeinket el kell hallgatni. Ezért nehéz a helyzetünk, általában a munkánk, mert mint bírák, törvénykönyvvel kezünkben a vádlottakat egyéni meggyőződésünk ellenére

bűnösöknek ki nem mondhattuk. Egyébként indokolásunk a következő.

A sztrájk idejében történeteket és annak következményeit a bíróság tényként megállapította.

Az ügyesség a vádlottakat mint köz-tisztviselőket hivatali hatalommal való visszaélés, illetőleg arra való felbujtással vádolja. A törvényszék mindenekelőtt azt tette bírálattal tárgyára, vajjon est a vádlottak követték-e? A bíróság arra a meggyőződésre jutott, hogy a hivatali kötelesség megtagadása a vádlottak működésében és a ténykedésében föl nem található.

A törvény a kötelesség megtagadására fekteti a felelősséget. A megtagadásnak félreismertethetetlen alakban kell nyilvánulnia, hogy a bűncselekmény konstátálható legyen. A törvényszék meggyőződése szerint az ügyesség erre nézve egyetlen bizonyítékot sem szolgáltatott. Vitatható, hogy a vidékiek, a kik a fővárosba engedély nélkül jöttek, nem-e tekinthetők olyanoknak, a kik a kötelesség teljesítését félbeszakították, azonban ez nem azonos a munka megtagadása fényével, amit a laikus is tud. A munka félbeszakítása hivatalban mindennapi és leg-főbb fegyelmi vétség; a kötelesség megtagadása azonban már büntetett volna.

A vádlottak cselekménye tehát a btk. 490., 381. §-a alá nem vonható, ezért a törvény rendelkezése szerint őket fel kellett menteni, már csak azért is, mert a 480—491. §-okban ismert vád alanyaiul őket a bíróság nem tudta tekinteni.

Nem vitás, hogy a vasutasok, a kik büntetőjogi védelemben részesülnek működésük körükben, ebben a keretben köz-tisztviselői funkcióit teljesítenek, átruházott hatáskörben mint rendőri közegek járnak el. A mint azonban a hivatali ténykedés megszünt, a mint nem végeznek oly munkát, a mely rendőri hatáskört igényel, többé már nem tekinthetők köz-tisztviselőknak, vagyis forgalmi és üzemi munkakörben büntetőjogilag nem közhivatalnokok, már csak azért sem, mert hiszen a magánvasúti alkalmazottak is birhatnak rendőri hatósági hatáskörrel, de azért senkinek sem jutott eszébe ezeket köz-tisztviselőnek tekinteni.

A törvényszék felfogása szerint vitás lehet, hogy vajjon az államvasutak pénztárosa is nem-e köz-tisztviselő. Ennek a kérdésnek megoldása azonban a vádlottak ténykedésének elbírálásánál közbülső.

A törvényszék a vádlottakat közhivatalnokoknak föl nem ismerheti, amire a btk. nyújt bő indokolást. Közhatalmú teendő végzése nélkül valamely vállalat legyen bár nagy és tiszteletreméltó, közhivatal alkalmazottja közhivatalnok nem lehet. A vasutas közhatalmú teendőt nem végez. A törvény szerkesztésénél a törvényhozás bizonyára tudatosan nem akarta a vasutasokat közhivatalnoknak tekinteni, mutatja ezt az, hogy a btk. 416. §-ában felsorolt tevékenységek és intézkedések közé az államvasutakat és alkalmazottakat föl nem vette, ellenben a 39-ik szakasza külön foglalkozott velük, mint bármely magánvesut alkalmazottjaival. Minthogy az állam magánvállalatainak alkalmazottjai közhivatalnoknak nem tekinthetők, kitartott a bíróság minden irányban és tanulmányozta az erre vonatkozó összes törvényeket, rendeleteket de sehol biztos adatot arra nézve nem talált, hogy a vasutas köz-tisztviselő volna.

A szépen megindokolt fölmentő ítéletet a vádlottak és védők tudomásul vették, a királyi ügyész azonban főlegbezt, mert a bíróság nem állapította meg, hogy a vasutas köz-tisztviselő.

Olvasóinkhoz.

A közeledő évnegyed forduló alkalmával olvasóink szíves figyelmét felhívjuk a punk további támogatására.

Uj harcok, új küzdelmek várakoznak reánk és a magyar közélet talajából immár mind erősebben buznognak fel a nemzeti szellem követelményei. E harcokra és küzdelmekre kérünk további mandátumot a mi közönségünkötől, melytől eddig is erőnköt nyertük és amelytől várjuk továbbra is, a mi élettel erőnköt.

Politikai hitvallásunkat néhány szóban körvonalazhatjuk: szívünk minden dobban, lelkiünk összes érzései az önálló Magyarországgal és fenséges gondolatában futnak össze.

Ebből a gondolatból most szinte hatalmas erővel tört ki, az önálló vánterület életbevágó eszméje. Ezért kell most ismét megvívni a nagy csatát a nemzeti közkeletnek, az osztrák érdekekkel. A mi részt kérünk magunknak ebből a küzdelemből is. Lelkesen és kitartóan.

Egyébként maradjon akik voltak eddig. Hű barátja mindannak, a mi a köz érdek javára szolgál; elszánt ellensége mindeknak, ami ezzel ellentétben áll.

S igyekezzünk továbbra is, legjobb tehetségünkkel megmaradni az erdélyi részek vezető-organumának és becsületes munkával törvényszék előfizetőinknek egy minden tekintetben megfelelő lapot szolgáltatni.

Kérjük azokat, kik szívükben őrzik a magyar nemzet boldogulása iránti vágyat és öhajlatást támogassanak bennünket ezután is.

Hafasius tisztelettel:

„Ujság“ szerkesztője.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Félévre..... 12 kor.

Negyedévre..... 6 kor.

Egy hóra..... 2 kor.

Mai számunkhoz előfizetőink részére postautalványt mellékelünk.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 19.

Öregség.

Ha visszagondolok, A lellem szép reményben mosolyog. Ah, voltam egyszer én is rimes úr, Ki rossz versekkel próbált boldogulni. Langyos kedélyű lányok lágy szíven.... Hanem a mókát abbahagytam én! A szívetem Kora öregség vette meg S habár ég rettentő nagy átok: Én látok! Belátom: összes versem oly hamis S noha a lányok langyosak ma is, Nem pengetek már hozzájuk gitárt, — Hátba a dobhártyának árt!...

Nos, versimádó kis babám, Én egyetlen fülét se féltém ám. Tudom, szívét se, könnyen hatja meg Ha egy poéta ébren szendereg; S azért, hogy költőnk rossz kabátba jár, Ugy-e, lehet azért ő nagy számár?

Ön tudja mindezt!.. Helyes... Ámde mégis... .. Hisz mondom, verseimet én is.... S tudom mi az, hazudni szép sorokba, Mollban, majd szilajul zokogva Áltatván őt, e nő, — és önmagunk S a végén mást zúg szívünk s mást agyunk... Ezért mondom tehát: O hagyja el a rímek kultuszát. A vers, — ha jól — lehet Kiváló élvezet, De égni étük ne éjjen nagyon. Nehogy egy rózsás, tiszta hajnalon Álmatlanul heverjen ágyán, Nehogy könnyét hullajtsa gyáván, Merengvén egy csengő, bongó dalon.... — A dal hazug! Ne higgyen angyalom!...

Bíró Arthur.

Elégtétel Nagy Mórnak.

Érdekes mozgalom.

Kolozsvár, június 19.

A városatyáknak még az a része is, mely hathatósan közreműködött abban, hogy dr. Nagy Mór a polgármester helyettesi székéből kibukjék, beismeri azt, hogy dr. Nagy Mórnak a tanácsból való végleges kibuktatása felette méltatlan valami volt. Mert, ha kétség nem fér hozzá, hogy Fekete-Nagy Béla megválasztásával a polgármester-helyettesi pozíció tévkeny és ambiciózus erőt nyert, de viszont az is bizonyos, hogy dr. Nagy Mór mindaddig, míg az a csunye ádáz küzdelem közte és a polgármester között ki nem tört maradtandó érdemeket szerzett Kolozsvár közügyeinek fejlesztése körül.

Hogy azután a küzdelem kitört, abban hibás volt az egyik is, a másik is. De az egyszerű bizonyos, hogy végre-valahára kellett ebben az áldatlan kanapé-pörben lenni csinálni akár így, akár úgy. Mert kétségtelen, hogy az egész küzdelemben az egyedül vesztes fél csak a város volt. Anélkül tehát, hogy mérlegelnék, vajjon Nagy Mór hibás volt-e abban, hogy az elégtétele annyira elfajultak, tehát anélkül is, hogy helyeselnék, vagy nem helyeselnék Nagy Mór kibuktatását, nem zárkoztunk el annak elismerése előtt, hogy — ismételtük — ebben az ügyben kellett már tabula rázást valahogyan csinálni és az is bizonyos, hogy ez sikerrel csak úgy kecsegtethetett, ha az egyik fél teljesen kikerült a tanácsból.

Magára a közügyre ezek után csak másodrendű kérdést lehetett, hogy a kibuktatás, mennyiben megérdemelt, mert a közügynek első sorban is a békés együttműködésre volt szüksége és ez remélhetőleg most már meg is lesz.

Ennek elintézésével azonban elsőrangú kérdéssé kerekedett, hogy Nagy Mórral szemben a város méltányosan járjon el és lehetőleg hathatós elismerést nyújtson a tevékeny és lelkiismeretes hivatalnokoknak sok évi működésért. Végre is a város nem lehet amolyan munkaadó, ki kifacsart citromként kezeli a hivatalnokait. Nem is szólva arról, hogy dr. Nagy Mór még java-korbeli és munkaszerető férfi, ki méltó rezignációval fogadhatja, hogy sok évi működésének jutalmul minden működési kőrt töle megvonnak és a nyugdíjba erőszakolják, a mi egy szermdind érzékeny anyagi veszteséggel jár.

Nagyon helyesnek és felette méltányosnak találjuk tehát azt a mozgalmat, mely a képviselőtestületi tagok körében indult meg és mely azt célozza, hogy dr. Nagy Mór egyelőre maradjon meg anyakönyvvévezetőnek. Ennek ellátását tudvalegőleg az államtól 800 korona tiszteletdíj jár, tehát a városnak költségvetéséből nem okozna, de utja egyszerűsre egyengetve volna az utja annak, hogy Nagy Mór esetleg anyakönyvi felügyelő legyen és ennek lehetősége a méltóság körök jóakaró érdeklődése mellett épenséggel nem tűződik holmi leközdetlen akadályokba. Ezzel tehát a város elérné azt, hogy a kecske is jól lakjon és a káposzta is megmaradjon.

A mozgalom mindinkább tért hódít a városatyák körében, a mi természetesen is, mert a városnak erkölcsi kötelessége hivatalnokairól gavallérosan gondoskodni, még akkor is, ha érdeke úgy kívánja, hogy egyikét-másikat elbocsájtja. De különösen a jelen esetben, mikor az elbocsátott hivatalnok működése ellen mi kifogása nem merült fel és tisztán csak etikai szempontból kellett további működéséről lemondani: hatványozott mértékben hárul a városra a kötelesség, hogy arról a hivatalnokról gondoskodjék, ha kell anyagi áldozatok árán is, nem is szólva arról, hogy

a jelen esetben a város részéről tisztán csak jóakaraton mulik az ügynek méltányos elintézés és remélhetőleg nem hiába.

Modern cselédnevelés.

Irtá: Szende Aristid.

(Történet Budapesten. Elegans dolgozó szoba. Angol bórdíván és borkarosszék. — Könyvszekrény. Tetején vázában félig meddig elszáradt mennyasszonyi csokor. Már félkettőre jár, a férj még mindig nincs otthon ebédre. Az asszonyka idegesen áll, majd türelmetlenül jár-kel a szobában, kitekint az ablakon. Hiába. Végre jön a férj. Az asszonyka összefont karokkal, pihegő kebelrel odaáll az egyik nagy borkarosszék mellé, mint a buszoló Istenség.) Dezső. (belép) Szervusz édesem. Ida. — Dezső. (rosszat sejtve) Nos? Ida. (szigorúan) Hol volt? Dezső. A hivatalban édesem (meg akarja ölelni. Ida: (elutasítólag kitarja karjait.) Hazudik. Dezső. De ha mondom fiam. Ida. Mily furcsa parfume szaga van a kabtyán! Dezső. De hisz ez a te parfume-öd édesem, magad hintetted ma reggel a kabátomra. Ida. (eszébe jut, hogy ez igaz) Az tegnap volt. Rossz emlékező tehetsége van uracs-kám.

Dezső. (kissé zavarba jön, mert nem emlékszik hamarjában, hogy csakugyan ma volt-e.) De fiam, megint féltékenykedel? Tudod, nem létezik más senki a világon a számomra, csak az én feleségem! Ida. (megvetéssel) Kigyó! (Leül duzzogva.) Dezső. Fiaccám, ebédelni szeretnék, borzasztó éhes vagyok! Ida. Ez nem vendéglő! E házban pont fél egykor tálnak. (Pokoli nyugalommal.) Én már ebédeltem. Dezső. (jó fú, de kezd dühbe jönni.) Semmi komédia! Unom ezeket a jeleneteket! Ida. (látva a kitörést, megelőzi, sirva.) Én nem vagyok korcsmárosné! Én nem vagyok pincérleány! Én nem töröm ezt a hangot! (Még jobban sir, fudoklással tartkítja.) Dezső. (látva a fenyegető veszélyt, odaugrik a kis asztalhoz, felkapja a keze ügyébe eső szalmakalapját s nagy erővel a földhöz csapja.) Itt én vagyok az ur, nem leszek rab-szolga! (A szalmakalap a szőnyegen csak jelentéktelen zörgést okoz.)

Ida. (könnyein keresztül tanuja a blamáznak, odaugrik a kandallóhoz s lekap onnan egy Zsolnay vázát.) Dezső. (Felesége fölénnyel észrevéve az íróasztalhoz rohan, megragadja a kis antik órá, de észbe jut, hogy az a Marton-cégtől való s 180 frtba került, habozva visszateszi s vizsga szemekkel néz körül.) Hallatlan! Egbe-kiált! Ezt nem töröm tovább! Ida. (elérkezettnek véli a cselekvés idejét, a Zsolnayt odacsapja.) Hazamegyek a mamához! Dezső. (ridegen.) Válsunk. Ida. Én magammal viszem a Jancsit. Dezső. (ingerülten) Én viszem. Fiu az apját illeti meg. Ida. De nincs hét éves. Dezső. Nekem itélik meg, mert ön szolgáltatott okot a válásra asszonyom! Ida. (zokogva) Én?! Maga! Maga korehly! Maga — csábító! (A szivőrgés csahatalan jelei mutatkoznak rajta.)

Dezső. (magában) s'jaj, most! Hirtelen szívéhez kap.) Jaj istenem! (Tántorogni kezd s lerogy a székre. Majd hirtelen észbe jut, hogy a széken nem lehet végig terülni, támoalyogva fel áll, hogy alkalmasabb helyet keressen, végre eljut a diván széléig, ott lerokad. Fogja a szíve tájkát.) Segítség! Orvost! Ida. (meglepetten látja az új harci modort, hogy férje meg ne előzze) Végem van! (Végig dől a puha smyna szőnyegen. Az egész asszonyka egy nagy csipkehalmoz. Dezső látva, hogy elérkezett a végső perc, különben segítségére kell sietnie a feleségének s akkor ő van elveszve, kísérteties hörgéssel végig dől a divánon. Előbb azonban gyorsan kiegyengeti a redingót, nehogy összegyűrődjék, mert délután a kaszinó választmányi ülésére kell mennie.) (Az asszonyka borzasztóan nyöszörgő, a férj rémesen huhog. Végre esend. Mozdulatlanul fekszik.) — Dezső feje lassan oldal hanyatlal természetesen, hogy lássa, mit csinál a felesége. Az asszonyka már okosabb, ő már úgy helyezkedett el, hogy odasandíthasson a divánra. Elővigyázóan figyelik egymást. A helyzet kezd kinóssá válni. Szinte neveltség. Örökké csak nem maradhatunk ebben a helyzetben. Gongoloznak, hogyan lehetne méltóságuk megsértése nélkül felkelti. Végre Dezsőnek mentő gondolata támad, nagy óvatossággal megnyomja a diván közelében levő csengőt. (Az asszonyka titokban figyeli.)

Szobalány (belép, csodálkozva) Mi tesszik? Dezső. (szenvető hangon.) Te csöngöttél édesem? Ida. (alig hallhatóan) Hisz itt a földön nincs is csengő! Dezső. (félfigyelemmel.) Hát ki csengetett? Ida. (felülve). Hát ki csengetett? Dezső. (röviden) Mit jön be, ha nem hívják? Ida. (harciasan). Miért jön be hivatal-nul? Szobalány. De kérem bizt... Dezső. (egyszerre.) Hallgasson! Ida. — Dezső. (felháborodva.) Mégis hallatlan ez a szemtelen tolakodás! Ida. (már egész egészséges s már áll.) Ez impertinencia! Mari! Nyolc nap mulva mehet! Érti?

Dezső. (vérszemet kap s felhasználja a jó alkalmat, ordít.) Mari! Tálalja be az ebédet? Szobalány. Kérem már rég az asztalon van, ki is hűlt a leves azóta. Ida. (teljes tekintéllyel.) Hát miért nem szól? Hát nem tud maga bejönni? Hát min-

denért csöngtetnie kell az embernek? Mari nyolc nap mulva mehet! Érti?!

Mari: (ki csak két hete jött fel a fővárosba azzal az erősen feltett szándékkal, hogy mintaszobalánnyá képezi ki magát, szinte szédülve kimegy, csöndes resignációval magában): — Most már ugys mindegy. Legalább beleteszek egy legyet a gomba szőszba.

— (Szakbizottsági ülés.) A városi törvényhatóság négy szakbizottsága a június havi rendes közgyűlés tárgysorozata-nak előkészítése céljából a hó 21-én kedden délután 3 órakor a városház nagyertermében együttes ülést tart.

A gyűlés tárgysorozata a következő: Tanítók háza előtti zápor-csatorna áthelyezése. Lőtenyészés fejlesztése Kis-Kun vármegye átirata alapján. Körösy Csoma Sándor emlékére adakozás. Kábalapataki erdő régi számadásai. A városházára helyezendő elektromos óra ügye. Tűzcsap a Széchenyi-terén. Telekfeleltetés a Brúfón Rutka Lajos kérésére. Hrass János kérésére irányvonal megállapítása iránt a Fellegrvár egyiki sikátorában.

— (Felelet két beszédre.) Ilyen cím alatt tegnap egy törvényhatósági bizottsági tag tollából rövid röpirat jelent meg, mely reflektál, gróf Béldi Ákos főispánnak és Szvacsina Géza polgármesternek a városi tisztikar megválasztása után elbanguzt beszédeire. Méltányolva azt az igyekezetet, mely a főispán irányító és a polgármester programbeszédéből: ki-világlik, maga is rámutat egyes szempontokra, melyekre a vezetőségnek figyelemmel kell lennie a város egészséges fejlődésének és célirányos vezetésének érdekében. Így, felhívja a polgármester figyelmét a világitási rendszer reformjára, az iskolák államosítására és egyes építkezések mihamarábbi kez-szűltvitelére. Rámutat a szegényügy, a közegészségügy terén tapasztalt rendellen-ségekre; figyelmet kíván fordítani a közz-gadás terén immár elodázhatlannak látszó reformokra, főleg a gyümölcs természet-s erdőgazdaság körül szükséges ujtásokra, ugyisintén az ipar- és kereskedelemügy buzgóbb pártolására. A röpirat szerzője végre a jobb jövő reményében dődvől a polgármestert s az ujonnan megválasztott tisztikart.

— (Az E. K. E. segélye idegen illetőségű magyar tanulóknak részére.) Az Erdélyi Kárpát Egyesület kulturális és ethnografiai tevékenységén kívül idegen illetőségű, szegénysorsú magyar tanulóknak Magyarországon való tanítására is vállalkozott. Így a debreceni ev. ref. főgimnáziumban jelenleg nyolc Bukarestbe vándorolt székely család gyermekét taníttatja, gondoskodik ellátásukról és azokivül is szép anyagi támogatásban részesíti őket. Most, midőn a vakáció beálltával a szegény diákok haza utaznak az E. K. E. a kereskedelemügyi minisztárnél két diák részére Predealig szabadjegyet is eszközölt ki.

— (Az uszoda megnyitja.) A sétatéri, ugynevezett katona uszoda a mai napon megnyit. A fürdési díjak és az idő beosztása tekintetében a tavalyi rendszer marad fenn.

— (A Rákóczi-ut csatornaháló-zata.) A Rákóczi-ut, Fellegrvári ut és Eszter házy-utca új csatornahálózatának építésére beérkezett ajánlatok közül a városi tanács Pollák Samu vállalkozó ajánlatát fogadta el, a kinek az építési munkálatokat a jövő hó elején már meg kell kezdenie.

— (Kirándulás Jegenyére.) Az E. K. E. ma (vasárnap) a kies fekvésű jegenyé fürdő kirándulást rendez. A kirándulás Jegenyére M. Kovács Géza E. K. E. titkár és Merza Gyula főpénztáros fogják vezetni. Indulás Kolozsvárról délután 1 óra 30 perckor az 545. vegyes vonattal, érkezés Jegenyére 3 óra 8 perckor. Indulás Jegenyéről este 7 óra 53 perckor 506. sz. személyvonattal, érkezés Kolozsvárra este 8 óra 37 perckor. Vasúti jegy oda és vissza II. oszt. 2 kor., III. oszt. 1 kor. 20 fillér. A kirándulásra mindenkit szívesen látnak.

— (Budapesti tanulók Kolozsvárt.) Az E. K. E. e héten értesítést kapott, hogy a budapesti m. kir. áll. felső ipariskola növendékei a város nevelésségeinek megtekintése céljából Kolozsvárra érkeznek. Holnap, hétfőn d. u. 5 órakor érkezik az intézet 15 növendéke egy tanár kíséretében városunkba, a hol a muzeumokat, a vasúti gágyártat, a többi gyárat és az ipariskolát fogják megtekinteni. A tanulók szerdán, a reggeli vonattal utaznak vissza a fővárosba. Elszállásolásukról az E. K. E. gondoskodik.

— (Sorozás.) Tegnap végre befejezte működését a sorozó bizottság, mely előtt ez alkalommal mindhárom korosztályból a vidéki illetőségűek álltak, összesen 180-an. Az előállottak közül a bizottság 74-et alkalmasnak jelentett ki.

— (Vasárnapi munkaszünet.) Az órák és ékszereszek közös megállapodással, mátol kezdve augusztus hó végéig vasárnapokon egész nap zárva tartják üzle-teiket.

— (Rendkívüli közgyűlés.) A kolozsvári polgári terekő társaság a hó 19-én délután 4 órakor, Rudolf-ut 22. szám alatti saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Tárgy: az alapszabályok módosítása.

— (Vizsgálatok az ipari szakiskolán.) A kolozsvári m. kir. állami ipari szakiskolán az 1903—4. tanévi záró vizsgálatok a hó 22-én kezdődnek és 25-éig bezárólag tartanak. A vizsgálatok ezen napokon délelőtt 8—12 és délután 2—4 óráig fognak megejtetni.

— (Harmadik röpirat Jókai sirja körül.) Vészi József ismeretes röpiratára, ismét röpirattal felel Fényes László hírlap-író. Azóta újabb tanuk jelentkeztek, a kik rettenetes és szörnyű részleteket mondanak

el a bánásmódról, melyben Jókait a családja részesítette. Minden ember osztozik talán ama véleményben, hogy a felhangzott súlyos vádak csupán egy sajtótárgyaláson nyerhetnek beigazolást, vagy cáfolatot. Fényes ez újabb röpiratában követeli is a sajtópert. Sőt azt mondja: ha nem indítják meg, ezzel igazolják mindazt, a mit írt. S ebben bizony fényes Lászlónak van igaza. Ha nincs félni valója a Grosz családnak, akkor fogházba a rágalmozóval. De mivel úgy látszik van: ennél fogva el kell fogadnunk igazságnak a Fényes állításait és akkor meg le kell szedni a »nemzet özvegyének« homlokáról a babért, amit Jókait nagy egyénisége aggatott rá. Ha Jókaité Grosz Bella azt akarja, hogy a nemzet úgy tekintsen fel rá és úgy becsülje meg, mint Jókait özevgyét: akkor a megrágalmozott hitvesi kötelesség tudatában szerezzen magának a bíróságnál elégtételt!

— (Örmény ünnep.) Szép részvétellel jelent meg a kolozsvári örményiség a Világosító Szt. Gergely-napi istentiszteletekre, amelyeket Esztergár Gergely lelkész tanár vezérelt nagy segédlettel. Az ünnepnek különös jelentőséget kölcsönözött az a körülmény, hogy az örmények keresztény hitre térésének ezerhat-zázadik évfordulójával esett össze az évforduló. Ez alkalomból a nagy főpáncsot és hittérítő apostol tiszteletére külön örmény imákat is mondatnak a litániák és mise végén Szt. Gergely tiszteletére, a ki Tiridat örmény királyt népevel együtt 305-ben Kr. u. megterítette. A tegnapi énekes nagy misén Esztergár Gergely, a szamosújvári kiváló egyházi szónok celebrált, ki a Szt. Gergely napra örményiszertartás szerint előírt ugynevezett Szt. Gergely-napi speciális örmény misét mondotta, miközben a karantén örmény egyházi énekeket énekelt. A misét egy magasszónok által ünnepi szónoklat követte, melyben a szónok V. Szt. Gergelyt, mint Isten igéjének hirdetőjét dicsőítette. Az isteni erő hatalmát és létezését megvilágító szentbeszédet figyelemmel hallgatta a templomi pádsorokat szép számmal elfoglaló közönség. Az örmény kereszténység több mint másfél ezer éves jubileuma V. Szt. Gergely kultúrájának is a legimpozánsabb megnyilvánulása. A mise végével Mátyás István dr. többek megbízásából a hívek nevében köszönetét fejezte ki a jeles egyház szónoknak az ünnep díszét emelő szentbeszéddel.

— (Ellopotó ernyők.) Az utóbbi időben különösen nagy tolongás alkalmával, a nagyszínterén mindinkább süröbber fordulnak elő az ernyőlopások. Csak a napokban tett jelentést a rendőrség B. L.-né, tanítónő, hogy egy egész társaságának a padon hagyott felöltőjét és ernyőjét egy őrzetlen pillanatban ismeretlen tettesek ellopták. A rendőrség érelyes nyomozást indított az ernyőlopások kézrekerítésére véget.

— (Egy bányász kitüntetés.) Sárta Simon úrnak nagyalmazott sörakért hosszasan a hű szolgálata érdemeinek elismeréséről a király ezüst érdemkeresztet tüntette ki. A napokban nyújtotta át ő felsegő ajándékát az ünnepelnéki Wiener bányafőnök. A kitüntetés megkapó szép szavakkal mondott köszönetet a megtisztelő ünnepélyen a jelen voltaknak.

— (Nők a japán kémszolgálatban.) A tanulókny japánok megfigyelték azt, minő hasznos szolgálatot tesznek a nők a diplomáciának. Különösen az orosz diplomácia alkalmaz nagy előszeretettel nőket, akik velük született ravaszságukkal és szépségükkel sok olyant tudnak elérni, a mire a férfiak képtelenek volna. Most a háború során a japánok követelték az orosz példát és nagy titokban megbízták szép európai színésznőket, a kiket rengeteg pénzzel ellátva elküldték az ellenség földjeire, hogy kémkedjenek. A Revue Russe című lap ír ezokról a japán női kémekről. A múlt héten Szentpétervár rendőrsége letartóztatt egy nőt, a kinek titkos adataiból kint, hogy japán kém. A hüly természetesen tagadta a ráfogott gyanúsítást, de az oroszok nem hitték el az ártatlanságát. A hüly, mint francia énekesnő, előbb Port-Arturban, aztán Vladivosztokban »játszott«. Onnan került Szentpétervárra, a honnan Londonon át titkos irással küldte jelentéseit a japán fővárosba. A kémet természetesen hadifővároszok elé állítják; de az elítéléséről még nincsen hír.

— (A berlini kégyilkosság.) A berlini császári kórház halottas kamrájában tegnap tették közszemlére a kégyilkosságot áldozatának, a kilenc esztendő Berlini Lucie-nek a folyókai kihalászott testrészeit: kezét és a fejét. A két gyanúsítottal, Lenzel és Bergerrel több tanút szembesítették. Berger, amikor a csonka testrészeket meglátta, helothalványává vált és egész testében remegett. A vizsgálóbíró ama kérdésére, hogy »merre-e hát, ki volt életében Berliner: tagadólóg mozgatta a fejét és így szólt: »Ha azt tartják, hogy ez Berliner Lucie, úgy valószínű az lesz, de én arról nem tudok semmit.« Este Berger újra a rendőrkapitány elé állították, míg Lenzel vissza vitték a börtönbe. A mikor a két gyanúsított otthagya a halottas kamrát, az egybegyűlt tömeg szitkokkal fogadta őket. Botokkal támadtak ellenük és a rendőrök csak nagy erőfeszítéssel tudták menekülni velük.

— (Borszék fűrdő megnyitása.) Az erdélyi fűrdők egyik legszebbikének, a felhőkösorúza fenyvesek tövében elterülő Borszék fűrdőnek életében a jelen évadall egy új korszak állott be. Egy új vállalat, egy új bérő, Fekete Mór — nemcsak ambícióval, üdvös célokkal eltele — vette kezébe a fűrdő felvirágztatását; s ha mindazon nagyszabású tervek, melyeket a fűrdő bérője karöltve a székesi kirendeltség de-

rék vezetőjével dr. Koós Mihályval együtt megvalósítani óhajtz Borszék érdekében a legszebb jövőt helyezik kilátásba. A fűrdő-telep ünnepélyes megnyitása e hó 15-én szerdán folyt le szűk ünnepségek keretében. Dacára a kellemetlen időjárásnak nagyszámú közönség sereglett össze, hogy tanuja legyen az ünnepélyes aktusnak és nemcsak a közeli vidékről, de a távolból is sokan jöttek el: eljöttek a különböző vallásfelekezetek lelkészei is, hogy ékes szavakkal körjének Istenről áldást Borszék fűrdőjére, annak népére s az új vállalatra. Az ünnepélyes megnyitást szent misével kezdődött, melyet a fűrdő kápolnájában Ferenczy Károly gyergyó-szent-miklósi esperes pontifikált fényes segédlettel. Ennek végével a közönség a Remény-szálloda nagytermébe vonult, hol azután megtörtént az ünnepélyes megnyitás. Eredetileg, program szerint a mise végével a kutak felszentelése és megáldása következett volna a különböző felekezetek lelkészei által, mindezt azonban a kellemetlen idő járás megzavarta. A Remény-szálloda nagytermében, melyet egy pillanatra Isten szolái szent hajlékká varázoltak, elsőnek Ferenczy Károly esperes plébános mondott beszédet, majd Camplanu János görög kath. esperes, Pál Károly toplicai ev. ref. lelkész, Csifó Salamon kolozsvári unitárius theol. tanár, dr. Márton Miksa dicső-szent-mártoni rabbi lendületes hazafias beszédekben méltatták a nap jelentőségét s hō imában kérték a Mindenható űldást a házra és királyra a fűrdő jövődjére, a vállalatra. Az ünnepély végével, melyet nagyszámú közönség hallgatott végig, délután 2 órakor közbejött. A derék bérő a szálloda terraszán a székesi munkásait vendégelte meg, míg benn az étteremben a nagyszámú vendégsereg tilt gazdag ebédhez. A kedélyes vidám bankett, melyet Balog Jancsi zenekara fűszerezett szobor-szobor nótákkal, az első pohárköszöntő a vendégő házigazda Fekete Mór mondotta vendégeire, majd dr. Koós Mihály Fekete Mórét éltette. Dr. Vámosi Zoltán fővárosi orvos szép beszédben a vendégeket a megjelent lelkészeket, a sajtó képviselőit éltette, mire dr. Szász Károly a nőkre mondott pohárköszöntőt. Ezután Pál Károly a vezetőségre, Csifó Salamon Koós Mihályra, dr. Tiltcher E. Sándor Jánosra mondott áldomást, de ezenkívül még a felköszöntők hosszú sora tette vidámmá, hangulatosá a már-már vacsorába benyúló közbejött, melyet a munkás nép kedélyes táncmulatása fejezett be.

— (Elsikkasztott teherkocsi.) A tudasi királyi törvényszék vizsgálóbíró-sága elfogató parancsot adott ki Schneider Antal, budapesti születésű, 24 éves kocsi ellen, a ki e hó 14-én a gazdijától Foch Ignácától, annak a teherkocsiját és a lovát »elsikkasztotta« és megszökött. Foch Ignác kára 250 korona. A kocsi magistermetű, barnahaju és arcszű. Különös ismertető jele, hogy a bakzeke görbe, a jobb karján pedig a csukló fölött »1880« van tetoválva. A 10 95 centiméter magas, stét peji, csodörpóni és a Gyuri névre hallgat. A rendőrség keresi a sikkasztót.

— (Elpusztított templom.) Érdekes vakmerőségében csaknem egyedülálló templomablakról érkezik hír Párisból. A rablós a Páris mellett fekvő Surfontes templomban történt, vasárnapról a hétfőre virradó éj-zakán. — A templom ablakait a csodaszépségű ablakon mászott be a templomba, kirabolta az áldozati szekerény és tartalmát, az oltár darabokba törték az aranyból készült szentedényeket magához vették, azután sekrestyébe vonultak, minden összetörhető összetörtek, minden összetörhető összetörtek. Ezzel azonban korántsem elégedtek meg a rablók, összevagdalták a templom összes képeit, a melyek közül volt egy harmincz ezer frankot érő darab is. — Azután máglyát raktak a templom udvarán a réz, érc, fa és papír felszerelésekből és a máglya alatt őris tűzet raktak. Csak reggel öt órakor vették észre a szomszédok a tüzet, értesítették a tűzoltókat, akik egy óra alatt némileg lokalizálták a lángokat. A kár egy millió frank. A rendőrség azt hiszi anarkisták merényletről van szó.

x (Nyári lakás) kerestetik a sétáthoz közel július és augusztus hónapokra. A nyári laknak lehetőleg külön telken, de földtlenül fásított kertben kell lennie. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők.

x Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferenczy József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós használati hatása és említtére méltó kellemes ízével fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferenczy József keserűvizét.

x Nem titok, hogy egyik hüly a másiknak ajánlja a legmodernebb és leghatásosabb szepitőszert a Földes-féle Margit-Crém-et. E világhírű arcsepítő és finomított szerszámot vegy-tiszta, semmi ártalmas anyagot nem tartalmaz és zsírmintes. Kétféle: 1. nap és szél befolyás ellen. 2. téli 2. korona, kicsi 1. korona. Kap ható a készítőnél Földes gyógyszerésznél Aradon és minden gyógyszertárban. Törvényesen védve.

3133 5-10

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: Csizmadia mint kísértet.
Hétfő: Charley néni.
Kedd: Lotti ezredesei.
Szerda: A modell.
Csütörtök: Két árva.
Péntek: A hajduk hadnagya.
Szombat: A kis almuszi.
Vasárnap: egy görbe nap.

* Rózsahegy Kálmán vendég szereplése.) Tegnap kezdte meg Rózsahegy Kálmán, a budapesti Nemzeti Színház művésze vendég szereplését színházunkban. Ez alkalomra Gárdonyi Géza bjeos

vigjátéka »Annuska« került színre kevés számú nézőközönség előtt. A vendégművész »Balogh Miklós földbirtokos« szerepében lépett fel és bár minden mozdulattal a perfekt művészt mutatta be, még sem felejtethette el velünk azt az áthidalhatatlan űrt, melyet szerepe és egyénisége között minduntalan észlelnünk kellett. Hiába, ebben a szerepben kielégítette várakozásunkat Mészáros, ki, ha talán kevesebb rutinnal is játszott, de ezt a hiányt busásan pótolta természetével és egész egyéniséggel, mely ugyszólván erre a szerepkörre van teremtve. Az első felvonásban Rózsahegy mellett oly hallkán beszélt, hogy még az első padso-rokban is csak a sokat kifejező mozdulataiból kellett találgatnunk, hogy tulajdonképen mit beszél?

Ez a tulajdonság természetes hangléjtás a szerep rovására megy, mert hát még sem beszélhetünk a színpadon úgy, mint egy szűk szobában, mikor végre is mégis csak azt akarjuk, hogy más is és talán inkább más hallja szavunkat és nemcsak a partnereink. S ha az a művész méltán megki-vánhatja azt, hogy a közönség figyeljen a játékára, de azt már hiába akarja kioroszakolni, hogy kedvéért a publikumnak külön berendezésű dobhártyája legyen. Ezek után ismerve Rózsahegy mű-vézetét hasonlítani nagyobb eredményt várunk tőle holnap és holnapután szerepléséről. A többi szereplők többnyire a régiek voltak és meglehetősen egybevágó elő-adással emelték az est sikerét.

Uj volt Nagy Imre »János, kulduló barát« sz. repében, melyivel ismételtlen igazolta ama reményünket, hogy »százaz« humorával és mesterkéletlen természetesen komikával magához ragadja a közönség osztatlan tetszését, melynek megnyilvánulá-sában, különben a tegnapi előadásban is bőcsés része volt. K. a. i. szereplőjeként a színpadon »Cserényi Adél« volt jelezve, de Hegedűs Szeferin játszotta ezt a szerepet. Vagyis színi nyelven szólva »beugrott« Cserényi helyett és nyomban hozzátéhet-jük, szerencsésen. Ugyesen adta a »tracs-csoló« cselede kisebb rendű, de rutinizott játékokat kívánó szerepét. Mivel sem észlelték, hogy Hegedűs »váratlanul« jutott ehhez a szerepléshez. (1-1.)

* Rózsahegy Kálmán, ma este folytatja megkezdett vendég szereplését Szigeti József »Cizmadia, mint kísértet« c. népszínműben. A darabban Podrák Mis-kát, a csizmadia inast a vendégművész játsza. Mellette az öreg csizmadia szerepében Szentgyörgyi, továbbá Csige Böske, Laczkó Aranka, Dezséri, Tompa, Szegő és Nagy Imre adják a főbb szerepeket.

* Charley néni. Holnap bucsuzik Rózsahegy Kálmán Baberly urfi szerepében, mely a művésznek egyik legkitűnőbb alkotása. A többi szerepek Mészáros, Tompa, Szegő, Nagy Imre, Szakács, Csige Böske, Laczkó Aranka, Gál Janka és Eisy Emilia kezében vannak.

* A kis almuszi Bokor József szép zenéje operettjét újította fel az igaz-gatóság. A darab a hét végén kerül mű-sorra Károlyi Leonával a címszerepben. Egy másik érdekes repriz lesz Agai-Almás nagysikerű Lohózatának. »Egy görbe nap«-nak a főlevezetése, mely új szerep. csatással vasárnap kerül színre.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, vasárnap, június 19-én:

Csizmadia, mint kísértet.

Népszínmű 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor, vége 10 kor.

Holnap, hétfőn, június 20-án:

Charley néni.

Táviratok

Vissza a szabadelpvüpartba.

Budapest, június 18.

Szentiványi Árpád, Pattyánszky Elek, Bogyay Máté és Kende Péter volt nemzeti párti képviselők Podmaniczky Frigyes báróhoz intézett levelükben bejelentették a szabad-elvpüpartba való visszalépésüket. — Belépésüket azzal indokolják, hogy a kormánypart programja alapján lettek megválasztva és most már mi okuk sincs a párt keretén kívül lenni.

Czáfolat a czáfolatra.

Budapest, június 19.

A képviselőházban tegnapelőtt elterjedt azon hirt, hogy a kormány az összes elbocsátott vasutasokat visszafogadja szolgálatba, felhivatalosan tegnap megcáfolták, mert a kormány addig — ugymond a cáfolat — míg a judikaturában a vasutasok dolgára nézve zavar mutatkozik, az amnestia felett nem határozhat. Most már azonban, hogy a vasutasokat felmentették, elmúlt ez az »aggódalom« és így mégis csak visszafogadják az elbocsátot-takat.

Csapatszemle Bécsben.

Bécs, június 18.

Ö felsége tegnap reggel megtekintette a simeringi gyakorlóterén a 2. és 14. számú hadtest-tűzvezredek. Fogadtatására meg-jelentek Ferencz Ferdinánd főherceg, gróf Uxküll hadtestparancsnok, Kropacsek tűzér-ségi főfelügyelő, számos tábornok és kül-földi tiszt. Ö felsége üdvözölte a főherceget és tábornoki kart, majd végiglovagolt az ezredek előtt, majd a gyakorlatokat végez-tette. A gyakorlatot jelzett ellenséggel való tűzharc zárta be. A csapatok elvonulása után az uralkodó visszatért a Burgba.

Ügyvédek talárban.

Bécs, június 18.

Tegnap jelent meg a császár engedélye, mely megengedi az osz-trák ügyvédeknek, hogy a tárgya-lásokon talárban jelenjenek meg.

Az orosz-japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest, június 18.

Ujabb orosz veresség.

Londonból jelentik: Tokióból érkezett távirat megerősíti, hogy Kamimura tengernagy a koreai öbölben rábukkant a vladivosztoki hajóraj három hajójára. A hajókat partnak kergették és körülzárták úgy, hogy nem menekülhettek. Az egyik orosz hajót egy japán tor-pedó elsüllyesztette.

REGÉNY.

Az ál-mandarin.

Írta: Hyan Hans.

Fordította: Jeanette.

Amerikai—chínai detektív-regény a jelen-korból. (14)

III.

Mr. Ekhardt az ápoló téríté magá-hoz, azaz figyelemmel, hogy nem za-bad a betegekkel izgatni beszélgetés által vesélyeztetni — ezen figyelemzés jelen esetben ugyan későn történt meg.

A beteg cellája előtt a bankárt Mr. Morris, a detektív várta.

— Nos, hogy történt? Megtudhatott valamit?... A bankár kétségbeesetten csóválta a fejét.

— Ugyebár előre is megmondtam, — nyugtatá meg a bankárt a detektív, — nincs mit megválni.

— Igen, de ön volt az, ki eleintén legjobban meg volt győződve, Pretorius bű-nösségéről.

— Mindenesetre Mr. Ekhardt, de az események folyamán ezen meggyőződése-m megintott...

— Mi okból?

— Okaim nagyon világosak. Először akkor Fergenthin nem bánt volna ily csu-nyán el vele, ha bűntársa. Ha valaki más-fél millióhoz juthat gyilkosság nélkül — már pedig ami ez emberrel történt az még a gyilkoságnál is rosszabb! — akkor el-fogadja azt és megelégszik vele.

Ezenkívül Fergenthinnek nehezére esett volna a nagyon nagy és nehéz Pretori-us a Bleeker-streetre és a bodéba ci-pelni. Hátra van még azon feltézés, hogy még egy harmadik bűntársuk volt, de mondja Mr. Ekhardt, mi szükség lett volna erre? A pénzt, be van bizonyítva, ketten vették fel, tehát természetesen csak ketten is akartak osztolni rajta!

Tehát minék kellett volna egy harma-dik, kinek jelenléte teljesen céltalan és ami a veszélyes játékok esetleg könnyebben el-ronthatja volna?

Ismét és ismét az a meggyőződése-m, hogy az egész ügyet Fergenthin tervezte.

Egy napon e fickó egy embert látha-tott, ki nagyon hasonlított Pretoriusra. Ez-zel szövetkezett, az eszme már előbb meg-fogantott fejében, vagy pedig ezen jelen-tékeny hasonlatosság következtében fog-anthott meg.

Ezen ember, értem az ön segédjének hasonmását, mindenesetre gonosztervő, em-lékszem első észrevételemre az ön irodájá-ban Sir, hol nekem rögtön feltűnt az álta-lam megfigyelt egyén hasonlósága.

All right! A két gazdikkal megvarta az időt, midőn nagy összeg juthat kezeik közzé.

Az uton Fergenthin elkábítá Pretori-us, a sörbe álmaitat keverve, — mit an-nál könnyebben megtehett, mert Pretorius nem volt benn vele. Azután az önkivüeti állapotban levő egyelőre e célra bérelt la-késba vitte, hol szövetségese várta — sőt azt sem tartom lehetetlennek, hogy társa hajtotta a Kabot, legalább arra enged kö-vetkeztetni azon körülmény, hogy a ko-csal, ki a két alkalmazottat a bankba vitte, maig sem találta fel.

Ezután valószínűleg ke ten elvitték az alvó és megkötözött Pretoriust a deszka-bodéba, hogy ott őt az enyészetnek át-engedjék.

A borzalmas nyersség, melylyel e tettet véghez vitték arra vall, hogy nagyon valószínűleg a másik egy tapasztalt tongh, keze játszott a főszerepben e dologban.

Mert Fergenthinre, legalább itt Ameriká-ban, semminemű gáztettet sem lehetne rá-bizonyítani — más kérdés természetesen, hogy hazájában, — ha jól tudom német —

mit csinált, erről majd később kapjuk meg a felvilágosítást.

Az állítólagos elvesztett ezer dolláros affaire, óvatosságra inthette volna őnt, Mr. Ekhardt.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

NYILTTÉR.

Magyar Számitoló

és Pénzváltó Bank

erőlejárési fiók-osztálya

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. sz.

— (Bánffy-palota.) —

A nyári időnyre a magán pénztárak (safe deposit) használatára 3 hav időtartamra

külön bérletet nyit!

Már 10 korona csekély díjért rekeszek bérletetők.

A fűrdő és elutazó közönségnek ajánlja hitelleveit és utalványait a világ minden piacára.

Törlesztéses jelzálog-kölcsöneit

bérházakra és földbirtokra a leg-versenyképesebb feltételek mellett

Tőkebefektetésre saját kibocsátású

4%-os zálogleveleit,

melyek katonai házassági biztosítékra a legalkalmasabbak. 3309 5-10

Nagy szövetáru raktár.

Moskovits Berta örökösének saját

házában.

Deák Ferencz-utca 40. szám.

Alólított, mint a Moskovits Berta örökösök nagy szövetáru raktárának üzletvezetője, tisztelet-let értesítsem a n. é. közönséget, hogy a szezon előhaladása miatt, a cég rendkívül olcsó és előnyös bevásárlásokat eszközölt úgy a külföldi, mint a hazai postógyárakból.

Ennélfogva Moskovits Berta örökösének, eddig is jóhírnévűnek ürvadó szövetáru raktá-rában, minden színben és minőségben, kitűnő férfi és női szövetek és választékban kaphatók. Eppen most érkeztek rendkívül finom izlésű nyári szövetek a fűrdő szezonra. Uraknak és hölgyeknek egyaránt nagy választék áll rendelkezésükre.

Finom fekete szövetek jutányos áron kaphatók.

Maradék szövetek előnyös bevásárlása foly-tan. abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy azokat vevőimnek nagyon olcsó árban árusíthatom.

A nagyérdemű közönség szives látogatását kéri

Zauderer Salamon,

mint

a Moskovits Berta örökösök

üzletvezetője.

Felhívás a t. tisztviselő urakhoz

kik a tisztviselő-telepen hely megvételre olcsó tör-lesztéses pénzkölcsönt óhajtanak felvenni.

Személyi kölcsönt kaphat kölcsönben is minden nyugdíjasok tisztviselő és katonatiszt, kinek évi fix juttatása legalább 1800 kor. Nyugdíjasok 1200 kor. nyugdíj. Magántisztviselő: 1200 kor. fizetésűek, leg-több esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után tőke és kamatban havonta 9 kor. törlesztendő. Minden irányban a legnagyobb disz-kréció biztosított.

Blóleges kiadás nem szükséges! Drága kamatu Jelzálog kölcsönök olcsó kamatu 4 százalékos törlesztéses kölcsönökre átkonvertáltak.

Megkeresésékre válaszbizony megílekkelendő. Országos földhitel- és személyi kölcsön

intézet, 2344 73-*

Kolozsvár, Király-utca 16.

Értekezni lehet d. n. 3-5 óráig. 2344 18-*

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy fényképzési műtermemet előbbi helyén Wesselenyi Miklós-utca 3. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelően berendezve ujo-lag megnyitottam és a legmodernebb gépekkel fel-szereltem.

Műhelyemben készülnek a legkisebb alaktól a leg-nagyobb nagyságig, úgy fényes mint mált kivitelű platin képek, aquarell és olaj festmények, gravitások. Elvállalom házon kívüli csoport, táj- és épületek felvételét. Társas vagy családi képeknél nagy árked-vezmény. — Pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról előre is biztosítva, maradok teljes tisztelettel

Csizhegyi Sándor,

fényképész.

174 17-*

Diszkománnyal kiténtetve!

Bernáth E. Sándor varrógép-kerékpár nagy raktára és hangszer-üzlete Kolozsvár a n. kir. posta- és táv. szállítója

Összes áruimat havi részletfizetésre is adom s az akcort 5 évig felek. — Szász-urak villamos világítással és metorórére berendezett mecha-nikai műhelyekben a javításokat gyorsan és jutányos árban készí-mek. Nikkelezéseket, különféle színű emaillozásokat saját fűrdőmben és kemencében állítok elő.

Kerékpárkölcsönöző osztály Telefon 412. tartok fenn!

Kéne a árjegyzéket adok bármelyik

Megnyílt!

Egy

Diszmu-, Játék-, Háztartási- és fényűzési árukból
Egy forintos áruház! — Kolozsvárt, —
 Kossuth Lajos-utca 3 sz. alatt.
 Most már 30 fillértől 1 forintig áruk mind kaphatók.
 Számos látogatást kérve kiváló tisztelettel.
Sakatos József.

Új üzlet!

Vidéki megrendelések legpontosabban lesznek kiszolgálva.

739—1904. szám.

Árverési hirdetmény

Alóírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. sz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár városi kir. járásbíróságnak 1903. O. 46/73. sz. végzése következtében dr. Mihály József ügyvéd által képviselt Endrassér Benedek hagyatékához tartozó következő ingatlanok:

1. A bácsi 240. sz. tjkvben A + 1. old. 11—15. rendsz., a bácsi 300. sz. tjkvben A + 1. rendszám, 1113/1. hrsz., a kolozsmonostori 834. számú tjkvben A + 1. rend., 1680., 1681/2. hrsz., a kolozsmonostori 1215. sz. A + 1., 2. rend., 1679., 1682. hrsz. alatt felvett **kardosfalvi téglagyár.**

2. A kolozsvári 33. sz. tjkvben A + 9. rend., 453., 454., 455/1., 455/2. és 466. hrsz. számú **Kolozsvárt, a Szappany-utczában 7. szám alatt fekvő egyemeletes kőház.**

3. A kolozsvári 5863. sz. tjkvben A + 3. rend., 3274/1. és 390/3. hrsz. alatt foglalt **Kolozsvárt, Lázár-utczában 9. sz. alatt fekvő ipartelep.**

4. A kolozsvári 33. sz. tjkvben 7. rend., 3387., 3388. hrsz. számú alatt foglalt **Lázár-utczában 7-ik szám alatt levő földszintes bérház,** nyilvános árverésen eladottnak Kolozsvárt, Igazságügyi-palotában, az árverési teremben, 54. sz. alatt.

Árverési határnapul 1904. évi június hó 21-ik napjának délelőtti fél 9 órája tüzetik ki, a hová venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingatlanok az árverési feltételekben megjelölt módon a legelőbbet ígérőknek fognak eladatni.

Az árverési feltételek dr. Mihály József kolozsvári ügyvédnél és az alóírott végrehajtónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1904. június hó 3. napján.

K. Csoma Imre,

kir. bír. végrehajtó.

Meghívás.

Az 1898. XXIII. t.-cz. alapján alakult **Országos Központi Hitelszövetkezet** kötelekebe tartozó

„**Kolozsvári Ipartestületi Hitelszövetkezet**“

mint az Orsz. Központi Hitelszöv. tagja,

1904. évi június 26-án d. e. 10 órakor

a Kolozsvári Ipartestület saját házában

rendes közgyűlést

tart

melyre a tagok az alapszabályok 40. §-a értelmében meghívhatók.

Napirend: 3359 1—1

1. Mult évi üzletek eredményéről szóló jelentések tárgyalása.
 2. Zárószámok megvizsgálása és a felmentvény megadása.

3. Mérleg megállapítása.
 4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
 5. Az igazgatóság 1 tagjának választása.
 6. Felügyelő-bizottság 2 tagjának választása.
 7. Jelentés faipari szakcsoportról.
 8. Netaláni indítványok.

1902. évi december hó 31-én a tagok száma 340, üzleteinek száma pedig 940 volt; az év folyamán belépett 88 tag 179 üzlettel, kilépett 26 tag 125 üzlettel, tehát maradt 1903. év végén 408 tag 994 üzlettel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Kolozsvárt, 1904. június 9.

Az igazgatóság.

A Nagyszebeni Földhitelintézet

törlesztési jelzálog-kölcsönöket ad:

2000 koronától kezdő összegekben, mely kölcsönök középszerűben fizetendők ki és 4 1/2, 4 3/4 és 5% kamattal és 1/3% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt fél évi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt, még pedig minden 1000 korona tőke után fizetendő:

A) 1. 10 évi törlesztésre fél évenként K. 65.04 f.
 2. 20 évi „ K. 41.75 f.
 3. 30 évi „ K. 34.79 f.
 Legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.

B) 1. 15 évi törlesztésre fél évenként K. 32.92 f.
 2. 25 évi „ K. 29.69 f.
 3. 35 évi „ K. 28.22 f.
 Legkisebb kölcsön 5000 korona.

C) 1. 30 évi törlesztésre fél évenként K. 32.92 f.
 2. 40 évi „ K. 29.69 f.
 3. 50 évi „ K. 28.22 f.
 Legkisebb kölcsön 10.000 korona.

D) 1. 50 évi törlesztésre fél évenként K. 26.11 f.
 Legkisebb kölcsön 30.000 korona.

Az ötven évi kölcsönök csak földbirtokokra adhatók, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.

Kölcsön folyamodványok az alóírtot hoz benyújtathatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad.

Érdélyi erdő-faanyag- és bányá-ügynökség.

Gombos Benő Kolozsvár. Malom-utca 16. sz.

Minden időben semmi sem biztosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztő-képes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre a **mohai**

ÁGNES

forrás. A mohai víz, mondhatni, mióta a földből előbukkant, mindjárt ismeretessé lett kiváló gyógyító hatásairól. A víz olyan mélységből ered, a milyen mélyre a talaj eszlegetszennyezettségének fertőző anyagai semmi körülmények között sem juthatnak le, mert 24-féle kitűnőbb-nél kitűnőbb szűrő földrétér állja útjukat, következésképpen tehát a víz

teljesen bacillus-mentes.

azaz a legideálisabban tisztá s így a legeszségesebb ivóvíz.

Ennek igazolásául

Sz. 29—1903

M. k. áll. bacteriologiai intézet

Budapest.

Nem kevésbé jellemző a forrás kitűnő tulajdonságai egyike a tisztaságára nézve az 1902. február 18-án megkezdett bacteriologiai vizsgálatról alkotott vélemény, mely szó szerint a következő:

Az előrehozott vizsgálati eredmény tanúsága szerint a mohai ÁGNES-forrás víze bacteriologiai szempontból nagyon tiszta és kifüggestalan.

Budapest, 1902. február 18-án.

DR. PREISZ HUGÓ s. k.

a magy. kir. áll. bacteriologiai intézet vezetője

ny. r. tanár

Árllapot s prospectust kívánatra bérmentve küld a mohai Ágnes-forrás kezelésére Mohán, Fejérmegye.

Főraktár Kolozsvár és vidékre:

Szele Márton urnál (Mátyás király-tér).

A legjobb minőségű és mindennemű enni, befőzni és lekvárnak 0000 való 0000

GYÜMÖLCS

a legolcsóbb napi árban, utánvét mellett, 5 kltól kezdve kapható:

Ifj. Galvács Lászlónál
KECSKEMÉTEN.

3351 4—30

Többrendbeli — helyben készült — háló

szoba-butor

jutányos árban kapható és megrendelhető: 2/10

Bethlen-utca 24. sz. alatt.

Telefon szám: 77.

„Kossuth Sör“

főraktára:

Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 21.

KOSSUTH FERENCZ orsz. gyűlési képviselő ur szíves engedelmével és a T. Kolozsvári Kossuth szobor-bizottság hozzájárulásával „KOSSUTH SÖR“ elnevezés alatt egy kitűnő minőségű, hazai gyártmányú sör hozok forgalomba, hogy a nagy hazánk fia Kolozsvárt felállítandó szobor felállítását — minthogy a befolyó jövedelemből évenként adozom a szobor céljaira — ezzel is előmozdítam.

E nemes cél hathatós előmozdítása végett a vidéken **fiókraktárokat** óhajtok szervezni, melyre a vidéki sörkereskedők figyelmét ez uton bátorítom felhívni a támogatásuk megkönyvitése végett.

3341 3—4

Hazafias tisztelettel:

Kossuth Sör Főraktára.

A tordal fiókraktár Párkás Béla szesz-nagykereskedőnél e héten nyílik meg!

Kezességet vállal

Balassa K. gyógyszer-tára, Budapest—Erzsébetfalva, hogy az általa forgalomba hozott csodahatású valódi angol Balassa-féle

Ugorkatej

az arcznak nem árt. Csak egyszer próbaképpen rendeljek meg t. hölgyeink a BALASSA-féle UGORKATEJET és akkor meg fogunk róla győződni, hogy ezen szépitőszert azonnal ellávoit szepült, májfolttól, vimmerlét, mitessert és mindenféle tisztatlanságot az arczról és a bőrt simítja, fiatalítja és üdíti. Ár 2 korona, hozzá valódi angol UGORKASZAPPAN 1 kor., PUDER 1-20 kor. Kapható minden gyógyszer-tárban.

Óvakodjunk utánzatoktól. — Főraktár Kolozsvárt: Burger Frigyes drogueriában, Dr. Hintz György gyógyszer-tárban.

3905 19/30

Inteligens

férfi, helybeli 20—30 éves független, kedves és kifüggestalan viseletű asszonnyal szeretne levelezni és megismerkedni.

Leveleket poste-rest „867“ czimen helybe kér. 3358 1—1

EMKE
 TEMESVÁRI GYÁRTMÁNY
 5% AZ EMKE JAVÁRA

A LEGJOBB GYUJTÓ!
 A LEGNÉPSZERÜBB MAGYAR GYÁRTMÁNY NAPIGYÁRTÁS: 360000 DOBOZ

500 frtot fizetnek annak, ki a Bartilla fogvizének használatát mellett, ávege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap vagy szája büdlik. — Csomogolástól külön 10 kr.) Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1. Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszer-tárban, raktár Kolozsvárt: Dr. Csetz Dénes gyógyszerész, Külmonostor-utca. Csakis „Bartilla-fogviz“ kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik. 2583 31—52

AGRÁR

takarékpénztár r. társ.

Maros-Vásárhely

(teljesen befizelt részvénytőke: egy millió korona).

Fióktintézetek: Nyárádszeredében és Maros-Ludason.

Jelzálogkölcsönöket nyújt 300 koronától kezdődő leg fél évi tőketörlesztést és kamatot magába foglaló részletfizetések ellenében földbirtokra és nagyobb vidéki városokban levő házakra a becsérték feléig;

10-től 65 évig terjedő időre 4 1/2% alapkamattal. Magasabb kamatu előző kölcsönök convertáltatnak. Minden kölcsön a leggyorsabban: rendelkezés keltétől kezdve folyósítatik.

Számlát 6 hónapi lejáratig terjedő bel- és külföldi váltókat és utalványokat a legolcsóbb kamattal és költséggel.

Elfogad betéteket könyvekre vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Előleget ad értékpapírokra és beárított terményekre is.

Folyószámlai hitelt nyújt betéltárazásra és más elfogadható biztosítókra.

Vásárol és elad értékpapírokat, külföldi pénzeket; értékpapírokat; teljesít tőzsdei megbízásokat és átutalásokat; kiállít utalványokat és hitelleveket a bel- és külföldre.

Az intézet képviseli továbbá a legrégibb és legnagyobb biztosító intézet: a **Trieszti Általános Biztosító Társaságot** (Assicurazione Generali) és eszközöl tűz-, árvé- és végkár-, betörés elleni, továbbá élet- és baleset biztosításokat a legolcsóbb díj mellett. 3271 6—

A híres és közkeveltségnek örvendő **K-IMPERI**

Répati savanyuvíz

mindig friss töltésben kapható minden fűszerkereskedésben és vendéglőben

Kizárólagos főraktár Kolozsvárt:

Veress Károly Dézma-utca 1. (Telefon 466)

Ping-Pong (asztali tennis) és Croquet-játékok.

TENNIS-felszerelések!

Lawn-Tennis teljes felszerelések 80 k.-tól feljebb.

Lawn-Tennis Raketek a világbiru bostoni Wright and Ditson cégtől „The Star“, „The Hub“, „The Longwood“, „The Park“, „The Champion“, „The Surprise“ darabonként 6 koronától 40 koronáig minden sulyban.

Raket prések 1, 2 és 4 rakethoz.

Raket tokok vitorlavászonból és vízmentes Gummi szövetből 2 kor. 50 fillértől 8 koronáig.

Raket állványok egyszerű és fényezett kivitelben.

Raket conserváló olaj és lack.

Gummi hüvely és szalag rakat nyélre.

Tennis-hálók kender-színűből, kátránnyal vízmentesítve, a leggyorsabbtól a legjobb kivitelig, ugyancsak feszítősodronnyal.

Hálózástól oszlopok és feszítő kötelek.

Tennis pálya bekerítő háló kender-színűből, kátránnyal, vagy horgony-sodronnyal méterenként.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Falcon“ Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszedő hálók, Labdagyűjtő kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis cipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek, övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek: 2613 316/380

Plaidek légpárnák, kézi és ládabőröndök, kocsitárolók stb. stb.

Az egész világból jövő **halálatok** és **elismerő levelek** fényes tanúbizonyságot tesznek arról, hogy a

Hajós-féle

ARADI

3264 9—20

IBOLYA-CRÉME

szeplő, májfoltt, bibircs, bőrvörösség és mindennemű arczisztatlanság ellen, feltűnő és utóérhetetlen készítmény, a bőrtől gőgön felszívódik, hatása bámulatbaejtő.

Nappal is használható! • Egy tégely ára 1 kor.

Aradi Ibolya-Créme szappan 70 fillér, Ibolya hólygpor fehér-, rózs- és erén színben 1 doboz 1 kor. 20 fillér, Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 korona.

Kapható a készítő és felfalálónál:

Hajós Árpád gyógyszer-tárban **Áradon**

Ándrássy-tér 22. sz. (a megyeházzal szemben).

Kapható: **BURGER FRIGYES** gyógytárban és drogueriájában Kolozsvárt.

Figyelmeztetés! A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle készítményeket te-sék kérni és elfogadni.

Értesítés!

Van szerencsém a n. e. közönség b. tudomására hozni, hogy a

Zálnoki éttermet

00 00 átvettém. 00 00

Magyar konyharól, izletes ételkekről, kitűnő jó borokról, kifüggestalan, szolid és pontos kiszolgálásról gondoskodtam

Ugyanitt a **gyógyfürdő-telepet**

tisztán kezelt izraelita

konyhával is berendeztem

A nagyérdemű közönség b. pártfogásába ajánlom magamat, maradtam kiváló tisztelettel:

NAGY ÁRPÁD vendéglős.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság.

Törlesztési és közönséges jelzálog-kölcsönöket nyújt

hosszabb, vagy rövidebb időre Kolozsvárt fekvő bérházakra és bárhol fekvő földbirtokra. 3087 43—

Az ügyleteket a leggyorsabban és legelőnyösebben bonyolítja le és a kölcsönöket középszerűben fizeti ki.

Angol fotballok és gummi-hólyagok, labaszár-veők.

Fűző hintaágyak. Kerti butorok.

Vesszéből fonott kézi- és uti-kosarak bérelve és béreltetlenül, betettelt vagy a nélkül.